

Universitets- og Bygningsstyrelsen
Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Bredgade 43
1260 København K

Den 27. oktober 2006
BBA/ew

Sagsnr. 200600821

Att.: Peter Bøcher

Sendt pr. mail: ubst@ubst.dk

Høring over udkast til lov om Akkrediteringsinstitution og forslag til lov om ændring af lov om universiteter (universitetsloven) og lov om forskningsrådgivning m.v.

AC har den 6. oktober 2006, fra Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, modtaget udkast til lov om Akkrediteringsinstitution og forslag til lov om ændring af lov om universiteter og lov om forskningsrådgivning til høring. AC har udsendt udkast og ændringsforslag til høring i medlemsorganisationerne, og skal på den baggrund fremkomme med bemærkninger.

Indledningsvist skal AC hilse etableringen af en akkrediteringsinstitution for videregående uddannelser velkommen. AC skal ligeledes kvittere for, at alle videregående uddannelser under de tre ressortministerier, Videnskabsministeriet, Undervisningsministeriet og Kulturministeriet skal akkrediteres af Akkrediteringsrådet. Denne konstruktion kan forhåbentlig bidrage til at begrænse u hensigtsmæssige overlap som ses i dag af næsten identiske uddannelser under de forskellige ressortministerier.

AC ser etableringen af en akkrediteringsinstitution som en naturlig følge af den øgede internationalisering af de videregående uddannelser, herunder skabelsen af et europæisk rum for videregående uddannelser, som for alvor er taget fat i de seneste år. Den øgede studentermobilitet over landegrænser, skaber behov for en international genkendelighed i uddannelsesgodkendelserne, således at de studerende får mulighed for at gennemskue det ofte brogede uddannelsesmarked.

Hertil kommer, at de senere års øgede fokus på kandidaternes beskæftigelsesmuligheder nu reelt kan indlejres som et væsentligt element i de kontinuerlige vurderinger af uddannelsernes niveau og kapacitet. Denne nye dimension kræver dog særlig påpasselighed i de konkrete bedømmelser, hvis der skal sikres den fornødne høje troværdighed omkring akkrediteringsinstitutionens arbejde. AC vil i det følgende adressere principielle forhold af væsentlig karakter, herunder særligt relevansdimensionen, som AC ikke i tilstrækkelig grad finder indtænkt i lovudkastet.

Uafhængig faglig bedømmelse

AC finder det rigtigt, at akkrediteringsinstitutionen etableres som en uafhængig, selvstændig institution under Videnskabsministeriet med det formål at sikre og dokumentere kvalitet og relevans af videregående uddannelser. AC har tidligere foreslået etablering af et akkrediteringssystem, der ud fra et armlængdeprincip fra ud-

dannelsernes ressortministerium, kan sikre en uafhængig faglig bedømmelse af uddannelsernes kvalitet og niveau, som grundlag for godkendelserne.

AC har noteret sig, at Undervisningsministeriet og Kulturministeriet fortsat beholder godkendelseskompetencen over deres uddannelser, men at godkendelsen vil være baseret på akkrediteringer foretaget af Akkrediteringsrådet.

Det fremgår, at Videnskabsministeriet overdrager sin godkendelseskompetence til Akkrediteringsrådet, dog ikke mere end, at ministeriet fortsat vil have mulighed for at gå uden om akkrediteringssystemet og beslutte ikke at godkende en uddannelse, hvis "oprettelsen af uddannelsen vil føre til en samfundsøkonomisk u hensigtsmæssig anvendelse af offentlige midler" (§ 6, stk. 3).

AC finder, at denne bestemmelse skaber et meget uklart og dermed usikkert retsgrundlag for universiteterne. Muligheden for en arbitrær ministeriel indgriben vil stride mod hele hensigten om uddannelsesgodkendelser, der bygger på et uafhængigt fagligt baseret akkrediteringssystem. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at Akkrediteringsrådet kan afvise en anmodning om akkreditering fra en institution, hvis rådet "tidligt i forløbet bliver klar over, at videnskabsministeren vil anvende muligheden i § 6, stk. 3, for at beslutte, at uddannelsen ikke kan godkendes". En sådan uklarhed i beslutningsprocessen, hvor "nogen hvisker nogen, noget i ørene" harmonerer ikke med god forvaltningsskik; hvem har i givet fald truffet beslutningen, rådet eller ministeriet?

Det må selvsagt forudsættes, at netop relevansdimensionen vil tage højde for om der er et behov for en given uddannelse, uagtet hvilket ressortministerium den udbydende institution hører under. AC vil nøje følge Videnskabsministeriets fremtidige brug af bestemmelsen (§ 6, stk. 3).

Fortolkning af relevans

Lovforslaget rejser en særlig problemstilling omkring håndteringen af relevansdimensionen i det fremtidige akkrediteringssystem. AC ser det som en afgørende svaghed ved lovudkastet, at relevansdimensionen i akkrediteringerne ikke er sikret en særlig ekspertise i rådets arbejde.

Det fremgår af lovudkastet, at rådets medlemmer udpeges i deres personlige egenskab, og at rådet samlet set skal have viden og erfaring inden for kvalitetssikring og akkreditering (§ 2, stk. 5). Relevansdimensionen er altså ikke medtænkt i råds sammensætningen. Dette er principielt problematisk, fordi relevansdimensionen indgår som en del af den samlede akkreditering, men trods dette, er de relevante kompetencer om arbejdsmarkedsforhold ikke blevet fundet væsentlige i rådets sammensætning.

Arbejdsmarkedet for højtuddannede er under konstant forandring. Ny viden og nye typer af dimittender påvirker arbejdsmarkedets behov for nye kompetencer. Ny forskning kan pege på behov for nye forskningsbaserede uddannelser før dette anerkendes af arbejdsmarkedet.

AC skal på det kraftigste opfordre til, at fortolkningen af relevansdimensionen ikke bliver behæftet med vilkårlighed i rådets beslutninger. Det er afgørende, at der i rådet er en særlig ekspertise vedrørende de højtuddannedes arbejdsmarked, herunder kendskab til fortolkning af beskæftigelses- og ledigheds mønstre, relevant be-

skæftigelse og ikke-relevant beskæftigelse, kendskab til uddannelsernes substituti-
on og de sandsynlige substitutionsmuligheder på tværs af uddannelsestyper.

AC skal derfor foreslå, at § 2, stk. 5 ændres således, at det fremgår, at rådet sam-
let set skal have viden og erfaring inden for kvalitetssikring, akkreditering og ar-
bejdsmarkedsforhold for højtuddannede.

AC noterer med tilfredshed, at der i bemærkningerne til lovudkastet fremgår, at vi-
denskabsministeren rådfører sig med relevante organisationer m.v. i forbindelse
med udpegning af formand og tre ordinære medlemmer. AC skal gerne bidrage til
at sikre, at erfaringer og viden om de videregående uddannelsers arbejdsmarkeds-
forhold findes i rådet.

Brug af internationale akkrediteringsordninger

AC er enig i behovet for, at akkrediteringsloven tager højde for, at der på visse ud-
dannelsesområder i dag er etableret internationale akkrediteringsordninger og at
disse akkrediteringer kan indgå – helt eller delvist - i en dansk akkreditering, forud-
sat naturligvis, at akkrediteringen er gennemført af en anerkendt akkrediteringsin-
stitution (§ 4, stk. 8). Bestemmelsen sikrer, at institutionerne ikke unødigt belastes
af ikke-værdiskabende arbejde, for eksempel overlappende dokumentationsarbejde
fra forskellige akkrediteringsordninger.

AC skal samtidig opfordre til, at mulighed for internationale akkrediteringer, hvor
relevant, også finder anvendelse på forskningsbaserede uddannelser under Kultur-
ministeriet samt Undervisningsministeriet, fx på uddannelser, der naturligt leder op
til en kandidatoverbygning, fx ingeniørområdet og det merkantile område.

Central dimensionering af uddannelserne

Ifølge lovforslaget kan rådet eventuelt beslutte at indstille til ministeren en maxi-
mumsramme for tilgangen til uddannelsen, dvs. en mulighed for central dimensio-
nering af uddannelserne (§ 6, stk. 2). AC finder det afgørende, at et sådant indgreb
i universiteternes disposition kun benyttes, hvor der er helt særlige forhold der gør
sig gældende, dvs. gentagne år med dårlige beskæftigelsestal for dimittenderne.
Hermed har uddannelserne incitament til selv at dreje på optagelsestallene for ud-
dannelserne, frem for at risikere at overlade dette til centralt hold.

Fastsættelse af kriterier og metode

Det fremgår, at der nedsættes et akkrediteringspanel bestående af faglige eksper-
ter og med international deltagelse. Ligeledes fremgår, at ministeriet forestiller sig
en akkrediteringsproces tager ca. et halvt år. Fastsættelsen af kriterier for kvalitet
og relevans samt metoden for akkrediteringen afventer derimod det efterfølgende
bekendtgørelsesarbejde (§ 7). Det er åbenlyst, at fastsættelsen af akkrediterings-
kriterier og valgte metode har afgørende betydning for AC's endelige bedømmelse
af kvaliteten af selve akkrediteringen.

AC har med tilfredshed noteret sig, at det i bemærkningerne til lovforslaget frem-
går, at "kriterierne for kvalitet og relevans udarbejdes i dialog med relevante par-
ter, herunder universiteter, organisationer på arbejdsmarkedet og studenterorgani-

sationer". Ligeledes er AC enig i, at særligt relevanskriterierne skal justeres med jævne mellemrum og at dette skal ske i et samarbejde med relevante parter.

I bemærkningerne til lovforslaget gives nogle eksempler på kriterier for uddannelsernes forskningsbasering, uddannelsernes struktur og tilrettelæggelse, interne kvalitetssikring, faglige profil og niveau mv. Ligeledes gives eksempler på relevanskriterier, fx beskæftigelses- og ledighedsgrader, involvering af relevante aftagere i uddannelsernes udvikling mv. AC ser frem til at bidrage til den nærmere fastsættelse af kriterierne.

AC har en forventning om, at en akkreditering består af en rapport fra den ansøgende institution, der sammen med et institutionsbesøg, hvor panelet mødes med relevante interessenter og aktører, lægger til grund for akkrediteringspanelets vurdering af i hvilket omfang uddannelsen lever op til kriterierne.

AC skal anbefale, at der tilstræbes en ensartethed i akkrediteringsmetode på tværs af de tre ressortministerier, hvor relevant. AC har noteret sig, at de tre ministerier hver især fastlægger akkrediteringskriterierne for deres respektive uddannelser. AC bemærker samtidig med en vis bekymring, at der i lovforslaget ikke lægges op til etablering eller koordinering af fælles kriterier og procedure for de forskningsbaserede uddannelser under henholdsvis Videnskabsministeriet og Kulturministeriet.

Med venlig hilsen

Birgit Bangskjær
Direkte nr.: 33 69 40 26
E-mail: bba@ac.dk